

Vlaams
Parlement

vergadering **C102**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

van 29 januari 2020

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Joris Nachtergaele aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over neutrale geldautomaten op het Vlaamse platteland – 1004 (2019-2020)	3
VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over wederzijdse gevoeligheden bij plattelandsbewoners en nieuwe bewoners van boerderijen die geen landbouwactiviteiten uitoefenen – 1077 (2019-2020)	5
VRAAG OM UITLEG van Steven Coenegrachts aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het optimaliseren van de rentabiliteit voor perentelers – 1079 (2019-2020)	10
VRAAG OM UITLEG van Karolien Grosemans aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het belang van de honingbijenpopulatie voor de fruitteelt – 992 (2019-2020)	13
VRAAG OM UITLEG van Lode Ceyssens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de actualisering van het Vlaams Actieplan voor de Paardenhouderij – 1064 (2019-2020)	16
VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over voorzorgsmaatregelen tegen de vogelgriep – 1075 (2019-2020)	22

VRAAG OM UITLEG van Joris Nachtergaele aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over neutrale geldautomaten op het Vlaamse platteland – 1004 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): Minister, de laatste jaren verdwijnen de kleine bankkantoren in Vlaanderen in sneltempo en daarmee ook de vele geldautomaten. Dat heeft ook consequenties voor de lokale handel.

Toegegeven: in 2012 waren er nog 300 miljoen cash afhalingen, nu zijn dat er nog 264 miljoen. Dit is ook een verzuchting van de vier grootbanken en zij hebben het initiatief gelanceerd om neutrale geldautomaten uit te rollen op het platteland. Voor de grootbanken spelen hier uiteraard economische belangen, maar ik denk dat de overheid hierin ook een rol moet kunnen spelen.

Minister, hoe staat u tegenover dit initiatief van de grootbanken? Bent u al geraadpleegd door de vier grootbanken om samen met hen te kijken waar de nood aan geldautomaten hoog is op het platteland? Zo niet, bent u van plan om hier een samenwerking aan te gaan om de terugkeer van de geldautomaat op het platteland mee te coördineren? Hebt u plannen om hierover samen te zitten met de lokale besturen om beter te kunnen inspelen op de vraag naar geldautomaten in de buurt?

In Nederland bestaat een dergelijk systeem vandaag al. Werd daar onderzoek gedaan naar de tevredenheid van de burgers? Is daar een positieve trend merkbaar? Hoe groot is de efficiëntiewinst in het Nederlandse systeem?

Een aantal kleinere banken ging eerder al een joint venture aan om gezamenlijk automaten uit te baten. Febelfin heeft pogingen ondernomen om beide initiatieven te laten samenlopen. Wat zijn daarvan de resultaten? Gaan we in de toekomst kunnen spreken over één groot ATM-initiatief (Automatic Teller Machine) in Vlaanderen/België?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Het is positief dat de grootbanken gaan samenwerken om toch voldoende geldautomaten beschikbaar te houden. In Vlaanderen, en zeker op het platteland, wordt er nog veel met cash betaald. Via dit initiatief kan, mits een goede spreiding van de neutrale geldautomaten, ook op het platteland de toegang tot cash geld aan de vraag blijven voldoen. Tijdens de bespreking van de beleidsnota is het ook meermaals aan bod gekomen dat heel veel banken wegtrekken van het platteland. Ik sta daar dus zeker positief tegenover. Daar waar ik het kan ondersteunen, zal ik dat ook doen.

Ik ben hierover nog niet gecontacteerd. Op dit moment weet ik dat ze 95 procent van de Vlamingen willen bereiken op maximaal 5 kilometer van hun woonplaats. Op het eerste zicht lijken die criteria me geschikt om ook op het platteland voldoende mensen te kunnen bereiken. Ik zal zelf het initiatief nemen om met de grootbanken het gesprek aan te gaan en dit te stimuleren. Dit is ook een vraag geweest van verschillende partijen tijdens bespreking van de beleidsnota. Ik zal daar de nodige contacten voor leggen.

De lokale besturen worden vertegenwoordigd door de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG). Ik kijk in de eerste plaats naar hen voor hun standpunt in deze materie. Hun inbreng is relevant voor de federale minister van Financiën, die verantwoordelijk is voor het centraal aanspreekpunt van de banken.

Een evaluatie of onderzoek van de Nederlandse situatie is me helaas niet bekend.

Wat uw laatste vraag betreft, moet ik u zeggen dat dit tot de bevoegdheid van de federale minister van Financiën behoort. Ik zal wel de nodige contacten leggen op verschillende fronten, zoals met de grootbanken en Febelfin, om deze vraag vanuit deze commissie maar ook van mensen die op het platteland wonen, de nodige duw te geven.

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): Minister, ik ben tevreden dat u contact zult opnemen met de banken die het initiatief hebben genomen. De aanwezigheid van een cash-automaat, zeker in afgelegen dorpen, is vaak essentieel voor het voortbestaan van de lokale horeca en de lokale handel. Denk maar aan de kleine slager of buurtwinkel. Het stelt me tevreden dat u een initiatief zult nemen.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw positief antwoord over het initiatief. Ik wil even aansluiten vanuit mijn ervaring als burgemeester van een landelijke gemeente. Daar heerst ook grote ongerustheid over het potentieel wegvallen van geldautomaten. Als lokaal bestuur hebben wij zelf al initiatief genomen. We hebben bijvoorbeeld de belasting op bankautomaten in de deelgemeenten afgeschaft, net om suprematie tegen te houden. Met de komst van dit initiatief moeten we dit natuurlijk opnieuw evalueren. Ook andere steden namen maatregelen. In de kleinste stad van Vlaanderen, Mesen, heeft de burgemeester persoonlijk met bpost onderhandeld om een bankautomaat te krijgen. In Sint-Idesbald werd een proefproject opgezet met een shuttledienst om mensen uit meer landelijke gebieden tot bij een bankautomaat te brengen. Kijk dus ook zeker naar de lokale besturen om te zorgen dat er voldoende aanbod en bereikbaarheid is.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Ik wil me ook aansluiten, want de aanwezigheid van bankautomaten is extreem belangrijk, niet alleen voor de mensen die er wonen maar het is ook belangrijk als we toerisme en plattelandsrecreatie willen stimuleren.

Ik wil anekdotisch aangeven dat ik zelf een aantal jaren geleden in Noord-Frankrijk ben gaan fietsen, waar alle geldautomaten zijn verdwenen. Het heeft een enorme impact op de beleving van het platteland. Het zou interessant zijn om na te gaan wat het effect is in gebieden waar er geen meer zijn.

Wij willen alle initiatieven die de aanwezigheid van bankautomaten op het platteland stimuleren, mee ondersteunen, want het is essentieel voor de leefbaarheid van de horeca en andere initiatieven die toerisme kunnen bevorderen.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik wil me aansluiten om te zeggen dat het voor iedereen een belangrijk thema is. We moeten natuurlijk in overleg gaan met de bankensector, want zij moeten ervoor zorgen dat het initiatief er komt en dat alle dorpen in Vlaanderen voldoende dekking hebben.

We hebben hetzelfde moeten vaststellen, namelijk dat het laatste bankloket sluit. Ik ben blij dat de sector zelf ook inziet dat ze samen een oplossing moeten bieden. Uiteraard ga ik er ook van uit dat elk lokaal bestuur alle ondersteunende initiatieven neemt om zulke initiatieven van de bankensector ook te ondersteunen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhale Demir: Ik denk dat ik mag besluiten dat de commissie unaniem is. Voorzitter, ik voel mij gesterkt om met de grootbanken het gesprek aan te gaan en deze boodschap over te brengen. Er moet werk van worden gemaakt. Zoals jullie allemaal ondervinden, zetten de banken heel fel in op het digitale, met apps, maar men moet ook beseffen dat niet iedereen mee kan, zeker mensen die op het platteland wonen. Ik denk bijvoorbeeld aan senioren die niet mee zijn. Ik vind sowieso dat het een basisrecht moet zijn. Ik zal het meenemen. Maandag zien we de VVSG en we zullen dit punt ook op de agenda zetten.

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): Ik denk dat de taak van de overheid begint waar de privésector de noden niet meer kan inlossen. Het initiatief van de banken is ingegeven door kostenbesparingen en efficiëntie als ze die 5 procent overlaten. Ik denk dat wij als overheid een rol moeten spelen om in die gebieden waar die 5 procent zit, te zorgen voor voldoende dekking.

Ik kijk uit naar uw initiatief. Ik kijk uit naar uw gesprek met de financiële sector en met de VVSG. Alle succes gewenst.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Zuhale Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over wederzijdse gevoeligheden bij plattelandsbewoners en nieuwe bewoners van boerderijen die geen landbouwactiviteiten uitoefenen – 1077 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, het aantal boeren vermindert jaarlijks met gemiddeld meer dan 3 procent. Dat heeft tot gevolg dat heel wat boerderijen niet langer uitsluitend worden gebruikt door landbouwers en voor landbouwactiviteiten. Van de 20.000 boerderijen die sinds 1996 op non-actief werden gezet, kwamen er ongeveer 18.000 in handen van niet-landbouwers. Dat konden we althans vernemen via de pers.

We zien een tendens dat er zich in die leeggekomen boerderijen vaak ook zonevreemde activiteiten ontwikkelen. Dat gaat van paardenhouderijen tot wellnesscentra, feestzalen of gewoon zuivere bewoning. Door de aanwezige landbouwers wordt die evolutie met wat argwaan bekeken. Vaak blijken de nieuwe bewoners op het platteland niet zo vertrouwd te zijn met het specifieke karakter van de landbouwactiviteiten en een aantal minder aangename gevolgen daarvan, zoals geuroverlast tijdens de bemestingsperiode, lawaaihinder tijdens laatavond- of nachtelijke activiteiten als er dringend moet worden geoogst, en geluidsoverlast van kraaiende hanen, loeiende koeien of balkende ezels. Dat resulteert wat in botsende belangen, en zelfs tot het indienen van klachten bij politie of inspectiediensten. Wanneer boeren hun activiteiten willen uitbreiden, zien we dat daarop ook wordt gereageerd, zelfs met buurtcomités tot gevolg.

Anderzijds kunnen zonevreemde activiteiten ook voor de boeren zelf hinderlijke gevolgen hebben. Tal van geparkeerde wagens in de berm van smalle wegen kunnen ervoor zorgen dat tractoren niet meer kunnen passeren, er is extra verkeer enzovoort.

Het is met andere woorden dus wat zoeken naar een evenwicht tussen het verzekeren van de continuïteit van de landbouwactiviteiten en de verwachtingen van

de nieuwe bewoners, die niet vertrouwd zijn met de kenmerken van landbouwactiviteiten.

Minister, bent u op de hoogte van die dualiteit in het buitengebied? Op welke manier zult u de beide in uw plattelandsbeleid met elkaar verzoenen? Zult u ook in het algemeen inzetten op het verbeteren van de kennis over die eigenheden van de boerenstiel, inclusief het dierenwelzijn van nutsdieren, van die nieuwe inwoners die zich vestigen op het platteland? Plant u ook overleg met de minister, bevoegd voor de landbouw, om te waken over enerzijds de rechten van de landbouwer om zijn stiel uit te oefenen en anderzijds het evenwicht met het wonen op het platteland door mensen extern aan het landbouwgebeuren?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: We zijn uiteraard op de hoogte van die dualiteit. Het platteland is inderdaad niet enkel in gebruik door de professionele landbouw, maar er wordt ook gewoond en gewerkt. Er is natuur, bos, ruimte voor water, en er wordt ook aan zachte recreatie gedaan. Bewoning is al van oudsher in onze open ruimte aanwezig, en bij de stopzetting van voormalige landbouwhoeves worden die vaak omgezet in residentiële woningen. Dat kan tot conflicten leiden, waarbij de bewoners zich verzetten tegen uitbreidingen of vergunningen voor landbouwbedrijven. Dit moet dan op vergunningsniveau worden afgewogen. Er zijn ook andere uitdagingen inzake het met elkaar verweven van functies van het platteland, bijvoorbeeld opgaven vanuit natuur, landbouw, klimaatadaptatie enzovoort. Het is natuurlijk wel zo dat een functiewijziging vergunningsplichtig is, en dat in dat geval aan alle criteria en voorwaarden moet worden voldaan, inclusief de goede ruimtelijke ordening, waarbij mobiliteitsaspecten en het respecteren van de draagkracht van het gebied ook belangrijke elementen zijn.

Dan is er uw tweede vraag. In de beleidsnota geef ik ook duidelijk aan dat we willen inzetten op het versterken van het platteland als omgeving om te wonen, te werken en zich te ontspannen. Daarvoor moeten we investeren in een kwalitatieve leefomgeving, sociale cohesie – het is gisteren ook even aan bod gekomen in de commissie –, leefbare dorpen, het landschap en de open ruimte. Leidraad voor een specifiek plattelandsbeleid, zoals in de beleidsnota staat, zijn de principes uit de strategische visie van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV). In de beleidsnota staat opgenomen dat we de middelen van het plattelandsbeleid zullen inzetten voor het realiseren van de Vlaamse doelstellingen en samen met lokale actoren en besturen zullen werken aan de typische plattelandsthema's, zoals het vrijwaren en versterken van de open ruimte, ruimte voor landbouw, kwalitatieve landschappen, landelijke mobiliteit, zachte recreatie en klimaatadaptatie.

De open ruimte en het platteland in Vlaanderen kennen inderdaad heel wat uitdagingen. Zoals in de beleidsnota duidelijk staat vermeld, wil ik me focussen op de leefbaarheid van de dorpen en op de versterking van de sociale cohesie. Het platteland moet plaats blijven bieden aan essentiële maatschappelijke functies en activiteiten, zoals duurzame voedselvoorziening, klimaatmitigatie, klimaatadaptatie, waterberging, biodiversiteit, sport en ontspanning. Gelukkig groeit bij zowel plattelandsbewoners als stedelingen het bewustzijn met betrekking tot het belang van een kwaliteitsvol platteland.

De multifunctionaliteit van de open ruimte is een van de kernprincipes van de visie in het BRV. Om het ruime publiek te sensibiliseren en om het draagvlak voor acties voor de open ruimte te laten groeien, moeten we die multifunctionaliteit nog meer in de kijker zetten vanuit het plattelandsbeleid. Persoonlijk denk ik dat de korte keten een belangrijke bijdrage kan leveren om alle bewoners en gebruikers van onze open ruimte te laten samenleven.

Het plattelandsbeleid werkt vooral ondersteunend en sensibiliserend, maar de echte motor is natuurlijk het omgevingsbeleid en het ruimtelijk beleid. Ik zal, zoals

ik gisteren in de commissie heb vermeld, binnenkort met beleidskaders komen. Als ik me niet vergis, komt deze problematiek hier volgende week aan bod. Er is een vraag om uitleg over ingediend en we zullen daar volgende week dieper op ingaan. Iedereen is welkom.

De verspreiding van kennis over de boerenstiel is uiteraard belangrijk. Dat is een bevoegdheid van de minister van Landbouw. Er is me gevraagd of ik overleg plan om te waken over de rechten van de landbouwers om hun stiel uit te oefenen en over het evenwicht met het wonen op het platteland door mensen extern aan de landbouwsector. Ik heb zeer geregeld overleg met de minister van Landbouw. In de open ruimte komen heel wat functies en activiteiten samen die door verschillende actoren en allianties worden opgenomen. In de verschillende gebiedsgerichte projecten die de komende jaren zullen worden opgezet, zal de samenwerking tussen Vlaamse en lokale beleidsactoren en andere belanghebbenden broodnodig zijn. Dat is de enige manier om te komen tot een effectieve realisatie van de ruimtelijke initiatieven die rekening houden met en een versterking betekenen van de ambities van de bewoners en de gebruikers van het platteland.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, de herbestemming van hoeves is sowieso een gevoelige kwestie. U hebt een aantal andere vormen aangehaald van het gebruik voor natuurrecreatie. In de commissie Landbouw moeten we de tendens van het dalend aantal landbouwers in het oog houden. We moeten daar een bijzondere aandacht voor hebben. Het is een goede zaak dat u over deze thematiek overleg plant met de minister van Landbouw.

We zien landbouwers vaak zwichten voor de prijzenslag om die hoeves. Vaak zien ze een aankoop aan hun neus voorbijgaan. Ik wil niet pleiten voor een dwingend systeem dat de vrije markt beïnvloedt, maar we moeten toch behoedzaam zijn. Ik denk dan aan een aantal tussenmaatregelen. Misschien kan de Vlaamse Landmaatschappij een actievere rol spelen in de herbestemming van vrijgekomen boerderijen met een projectoproep die prioritair focust op het optimaal behoud van het plattelands- en landbouwkaracter van nieuwe activiteiten. U kunt misschien rekening houden met deze suggestie of hier even over nadenken.

Een aantal activiteiten kunnen moeilijk in de stad plaatsvinden en trekken dan logischerwijze meer in de richting van de landbouwgebieden. Beide zijn verzoenbaar, maar er is nog wat werk aan de winkel. We moeten vooral strubbelingen vermijden tussen de mensen op het platteland die landbouwactiviteiten uitoefenen, en de stadsmensen. We moeten dit op een goede manier bejegenen, want het kan niet dat er constant buurtcomités, petitieën of procedures komen. Beide kunnen elkaar vinden en wij kunnen daar een rol in spelen.

Wat preventie betreft, moeten we ook naar de lokale besturen kijken. Zij onthalen de nieuwe inwoners. Als iemand uit Antwerpen zich in de mooie Westhoek komt vestigen, kunnen de lokale besturen wat duiding geven bij wat het betekent op het platteland te wonen. Zij kunnen op dat vlak een rol spelen.

U had het ook over de korte keten, maar ik denk dat ook stadslandbouw belangrijk kan zijn om te duiden wat dat precies betekent.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, volgende week zullen we daar in de commissie Leefmilieu inderdaad dieper op ingaan. Mevrouw Talpe zei net al dat jaarlijks 1000 landbouwers stoppen, 150 hoeves vrijkomen en 150 landbouwers opnieuw opstarten. We moeten die startende boeren maximaal de kans geven om zich in die bestaande hoeves te vestigen. Uit onderzoek blijkt dat nieuwe greenfieldontwikkelingen

goedkoper zijn voor die startende boeren dan het opkopen van een oude hoeve. Ik denk dat dit een zeer slechte evolutie is wanneer men dit combineert met de doelstellingen van het BRV, met name het behoud van de open ruimte. We zitten hier met heel veel dynamieken die soms tegenstrijdig werken. Daar is al heel wat onderzoek naar gebeurd, onder meer door het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO).

Binnenkort gaat de commissie op bezoek bij ILVO, maar het lijkt me zeer interessant dat we samen met de commissie Leefmilieu dieper ingaan op deze problematiek, want het antwoord op deze vraag is niet eenvoudig. Men kan niet zomaar de kaart van ofwel de landbouwers ofwel de nieuwe plattelandsbewoners trekken. We zullen samen moeten zoeken naar instrumenten waarmee de landbouwer zijn activiteiten op een volwaardige manier kan uitoefenen maar waarbij activiteiten die niet passen op het platteland, worden uitgesloten. Dit was ook de aanleiding voor een artikel in De Standaard waarbij een aantal zaken niet worden toegelaten en sloop wordt overwogen.

Mijn vraag is om daar samen met de commissie Leefmilieu grondiger op in te gaan en de onderzoekers van ILVO uit te nodigen om de discussie hierover aan te gaan. Het is dus eigenlijk een aanvulling op het lijstje dat we vandaag hebben gekregen.

De voorzitter: We zullen dat straks behandelen bij de regeling van de werkzaamheden, maar ik dank u alvast voor de suggestie.

De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, we hadden het er ook gisteren over, in de commissie Leefmilieu, dat ook recreatie en sport binnen die ruimte plaatsvinden. De gronden van stoppende landbouwers worden vaak ook onderhands onder landbouwers opgedeeld waardoor de oppervlaktes groter kunnen worden. Het is echter ook belangrijk dat jonge, nieuwe landbouwers die vaak financieel niet zo sterk staan, kunnen intreden in die vrijkomende hoeves en een toekomst hebben. Op die manier kan de landbouw jong, nieuw bloed krijgen.

In het artikel waar mevrouw Schauvliege naar verwijst, wordt ook gesuggereerd over te gaan tot sloop en die plaats terug te geven aan de open ruimte. Maar de landbouwers kiezen natuurlijk ook vaak voor hun portemonnee en verkopen hun gronden die langs grote wegen – of wegen überhaupt – liggen, als bouwgrond. Je kunt ze daar geen ongelijk in geven, maar het zou wel goed zijn als er een juridische regeling mogelijk zou zijn.

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): Ik sluit me aan bij de boodschap van mevrouw Schauvliege, die stelt dat dit een zeer complexe problematiek is die met de nodige omzichtigheid moet worden behandeld. Het perspectief van een jonge boer is anders dan dat van een boer die dicht bij zijn pensioen staat.

U verwijst naar de studie van ILVO waaruit blijkt dat 40 procent van de hoeves in Oost-Vlaanderen nu wordt gebruikt als villa.

Vanuit het perspectief van Ruimte Vlaanderen en het behouden van de open ruimte is de vraag dan wat wij gaan doen. Wij stellen vast dat in die plattelandsgemeenten van heel wat van die mooie vierkanthoeves het woonhuis is bewoond, maar dat de oude historische stallingen of hangars niet worden gebruikt. Het is bebouwde ruimte die leegstaat. Omdat wij proberen te werken aan dorpsinbreiding en de open ruimte te vrijwaren, is het misschien ruimte die op een of andere manier nuttig kan worden gebruikt. Nog eens, het is een heel moeilijke evenwichtsoefening tussen landbouw en het waardevol inrichten van onbenutte ruimte.

Ik heb begrepen dat er volgende week over wordt gesproken in de commissie Leefmilieu, maar ook in deze commissie Platteland zouden we hierover een inhoudelijk debat moeten kunnen voeren.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emily Talpe (Open Vld): Ik heb mijn vraag zeker niet gesteld met de bedoeling om twee kampen te onderscheiden, maar het is net de bedoeling om beide met elkaar te verzoenen. Ze hebben allebei een plaats in te nemen. Ik wil als lid van de commissie Landbouw een bijzondere lans breken voor de landbouwsector zodat hij ten volle zijn rol kan spelen. Dat is eigenlijk mijn boodschap die ik wil geven: verzoenen, en zeker met bijzondere aandacht voor de landbouw.

Ik heb vanmorgen de lokale besturen al twee keer een opdracht gegeven. Ik zou vragen om dit zeker mee te nemen, want wij staan heel dicht bij de mensen die er effectief wonen en willen ondernemen.

Bart Dochy (CD&V): Ik wil me graag aansluiten. Enerzijds is het een ruimtelijk probleem – we zijn blij dat de minister ook die bevoegdheid heeft –, maar anderzijds is het een soort van samenlevingsprobleem. Maar ik wil het niet overdrijven, misschien is het meer een plattelandsproblematiek: mensen die nieuw zijn op het platteland en mensen die een beetje ontgroeid zijn aan de basisfunctie landbouw. Ik begrijp dat collega Nachtergaele dat in extreme mate aanvoelt in het zuiden van Oost-Vlaanderen. Er is het mooie landschap en nog meer dan elders de druk op de leegstaande hoeves.

De voorzitter: We nemen de suggestie van mevrouw Schauvliege mee op in de regeling van de werkzaamheden. Het is een interessante thematiek om even verder op door te gaan in deze commissie, na de vragen om uitleg die volgende week in deze commissie worden gesteld.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega's, ik dank u voor de verschillende tussenkomsten.

We kunnen deze problematiek natuurlijk niet los zien van het omgevingsbeleid en het BVR met beleidskaders dat op komst is.

Bij de studie waarnaar u verwijst – trouwens een goede studie –, zou ik ook graag de commissie Leefmilieu willen betrekken. Ik laat het natuurlijk over aan de voorzitter. Ik zou er gewoon over willen waken dat we het louter als platteland zien omdat een grote hap toch omgeving en omgevingsbeleid is. Voor de rest sta ik open voor elke mogelijke samenwerking, maar ik wil onderstrepen dat het een belangrijk onderdeel van het omgevingsbeleid is.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emily Talpe (Open Vld): Ik heb mijn slotrepliek blijkbaar in de tweede ronde gegeven. Voor mij is het duidelijk. Dank u.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Steven Coenegrachts aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het optimaliseren van de rentabiliteit voor perentelers – 1079 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, eindelijk ook eens goed nieuws uit de perensector: door het schaarser worden van het aanbod aan peren in Europa en een opleving van de vraag is de prijsvorming positief. De prijs is gestegen met om en bij 15 procent. De kwaliteit van het fruit blijkt ook hoger te zijn dan vorig jaar. Dat heeft dan weer positieve effecten op de houdbaarheid. Door de schaarste worden ook de verruwde peren iets beter verkocht. Dat is goed nieuws. Het is natuurlijk zo dat we moeten proberen dat positieve te bestendigen.

Minister, hebt u een zicht op de concrete impact van de gunstige prijsvorming op de rentabiliteit van die bedrijven? Worden er binnen de sector inspanningen gedaan om nieuwe variëteiten te ontwikkelen, om eventueel ook diversificatie binnen de perenbedrijven te stimuleren? In welke mate werden er de afgelopen jaren nieuwe markten geprospecteerd én geopend voor Vlaamse peren, misschien in het bijzonder in Oost-Europa, omdat daar de prijsvorming zeer gunstig is, maar ook buiten de Europese Unie? In welke mate zijn die markten goed voor het compenseren van het verlies van de Russische markt, die destijds goed was voor een export van 90.000 ton per jaar?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega, ik zal starten met het goede nieuws. Het is voor mij zeer positief dat de prijzen van onze Belgische peren recent opnieuw zijn omhooggegaan, tot een rendabel niveau. Als we dat in detail gaan bekijken, dan zien we dat sinds december vorig jaar, maar zeker sinds begin deze maand, de prijs voor de conference zeer goed aantrekt. Voor de peren zien we in januari een prijs die bijna een kwart hoger ligt dan het gemiddelde van de afgelopen vijf jaar. Dat is dus zeer, zeer goed nieuws voor onze perentelers, en ik hoop oprecht dat de trend zich ook de komende maanden zal doorzetten. Uiteraard maakt één zwaluw de lente niet. De kentering op de markt is zeker niet voldoende voor de telers om van een volledig rendabel seizoen te kunnen spreken. Alleen als de positieve prijsnotering zich doorzet in de komende maanden, kan dit seizoen voor de fruitbedrijven als rendabel worden beschouwd. Na de vele grote moeilijkheden waarmee de sector te kampen heeft gehad de afgelopen jaren, zien we nu echter wel een voorzichtig positieve evolutie.

Inzetten op diversificatie door het ontwikkelen van nieuwe variëteiten is een continue opdracht voor onze fruittelers. Ik ben trouwens bijzonder blij dat collega Schauvliege hier aanwezig is. Zij heeft in 2017 een actieplan hardfruit opgesteld, samen met de sector. Dat is hier in de commissie in het najaar ook al aan bod gekomen. Daar wordt ook heel veel aandacht aan besteed. Zowel de onderzoeksinstellingen als de veredelingsbedrijven en de telers zetten daar samen op in. Het Proefcentrum Fruitteelt besteedt veel aandacht aan het testen van nieuwe variëteiten, zowel voor de peer als voor de appel. Zij hebben zeer recent het project 'Plant voor een klant' uitgevoerd. Dat is een project in het kader van de Europese innovatiepartnerschappen binnen PDPO III (Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling). Hoe zat dat in elkaar? Een groep fruittelers ging samen met pcfruit aan de slag om de bestaande selectieprocessen voor nieuwe rassen te verbeteren, zodat aangeplante nieuwe rassen sneller succesvol ingang kunnen

vinden op de markt. Een peren- of appelboom aanplanten doe je voor meerdere jaren, dus moet de keuze voor een nieuwe variëteit ook met het oog op het grootste toekomstpotentieel worden gemaakt. Anders krijg je alleen maar nieuwe problemen.

De conferencepeer blijft in Vlaanderen het grootste marktaandeel innemen, maar ook andere peervariëteiten, zoals de peer met de welluidende naam Sweet Sensation en Migo, zoeken en vinden nu langzaam maar zeker hun weg. Ik heb die naam niet zelf bedacht, maar ik krijg plots zin in een peer.

Het is echt van belang dat we ons ervan bewust zijn dat peren niet in een fabriek worden geproduceerd, maar onderhevig zijn aan moeder natuur. Zo heeft de sector de voorbije jaren te kampen gehad met onder meer hagel, vorst en droogte. De exportcijfers van het ene jaar kunnen dus niet zo maar worden vergeleken met de exportcijfers van het andere jaar. Dit heeft met het productieproces te maken.

Algemeen genomen, zien we dat de totale export van peren uit België de afgelopen jaren, na de sluiting van de Russische markt, door een duidelijke verschuiving naar andere exportmarkten ongeveer op peil is gebleven. Die markten zijn vooral in de EU te vinden. In het seizoen 2013-2014, vlak voor de sluiting van de Russische markt, ging bijna 50 procent van onze export naar een derde land. Daarvan gingen vier op de vijf peren naar Rusland. Na de sluiting van de Russische markt is onze Belgische export naar derde landen zeer sterk teruggelopen. Het afgelopen seizoen 2018-2019 is slechts 5,6 procent van onze export naar buiten de EU gegaan. De belangrijkste markten buiten de EU zijn nu Noorwegen, China en Azerbeidzjan. Ook de export naar de Verenigde Arabische Emiraten en India is de afgelopen jaren toegenomen.

Er is ook een verschuiving binnen de EU. Mede dankzij de succesvolle promotiecampagnes die het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) samen met de sector voor de Duitse markt heeft uitgewerkt, is de export naar Duitsland de afgelopen vijf jaar verviervoudigd. Die campagnes hebben dus zeker een impact. Dankzij de Europese cofinanciering kan VLAM in Duitse supermarkten degustaties van conferenceperen organiseren. Uit de cijfers blijkt duidelijk dat wie de peer proeft van haar troeven overtuigd geraakt. Vanaf dit jaar breidt VLAM zijn actieterrein uit naar de Oostenrijkse supermarkten. Ik word een echte peerambassadeur. *(Opmerkingen)*

Na de sluiting van de Russische markt zien we ook een verschuiving van de export naar meer Oost-Europese landen. Op vijf jaar tijd is de export naar de landen Polen, Litouwen, Estland en Letland verviervoudigd, tot bijna 75.000 ton het afgelopen seizoen 2018-2019. Ook voor het nieuwe seizoen zien de exportcijfers er goed uit.

Iets wat eigenlijk heel dramatisch is, want dat moeten we niet onder stoelen of banken steken, zorgt voor een dip, maar als we met hulp nieuwe afzetmarkten zoeken, werpt dat vruchten af. Het verlies van de Russische markt is daarmee niet goedgemaakt. De Russische consument was terecht zeer dol op onze Belgische peren en wilde daar ook een goede prijs voor betalen. Deze hoge prijzen en opbrengsten kunnen met de nieuwe exportbestemmingen niet altijd worden gerealiseerd. De export naar verdere bestemmingen brengt ook bijkomende kosten met zich mee.

Dit brengt me bij wat ik al heb vermeld. Brazilië is uiteraard een nieuwe exportbestemming en was vorig seizoen goed voor een afzet van 250 ton peren. We zien echter dat het verdere transport naar landen als China of Brazilië, samen met de hogere eisen die we soms stellen inzake de voedselveiligheid, duurder is. Als ze rendabele nieuwe exportbestemmingen zoeken, moeten onze exporteurs hier rekening mee houden.

Er zijn, om een lang verhaal kort te maken, lichtpunten aan de horizon voor onze perentelers, maar het zal nog grote inspanningen vergen. Om de toekomst van de sector veilig te stellen, zullen we ons de komende jaren fors op die perenmarkt moeten blijven richten.

De voorzitter: Minister, u bent een toffe peer. *(Gelach)*

De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): U bent beiden meer wakker dan ik. Dat is duidelijk. *(Gelach)*

Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is goed dat er wordt gewerkt op verschillende fronten, zoals innovatie van nieuwe soorten. Ik denk dat er in het actieplan hardfruit ook werd ingezet op rood fruit bijvoorbeeld als bijkomende variëteit in een landbouwbedrijf.

VLAM, dat we recent in deze commissie hebben gehoord, kan zeer professionele en indrukwekkende cijfers voorleggen op het vlak van marktprospectie en marketingcampagnes in het buitenland. Dat was een zeer verhelderende hoorzitting. Ook genoemd in die hoorzitting was de exportcel van het Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV), die toch ook zeer goed en efficiënt werk levert.

De totaliteit aan maatregelen kan onze perensector verder ondersteunen. Nieuwe markten moeten inderdaad verder geprospecteerd worden. Met VLAM en onze federale partners moeten we daar blijvend werk van maken.

Het was leuk om het in deze commissie ook eens over goed nieuws voor de landbouw te hebben.

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Minister, het klopt inderdaad dat we hier meestal vragen stellen als de zaken slecht draaien. Het is dan ook heel fijn dat er lichtpuntjes zijn en dat het beter gaat met de perensector.

Op een eerste vraag die ik had, hebt u eigenlijk al geantwoord. Ik was ook benieuwd naar de promotiecampagnes van VLAM en of de resultaten meetbaar zijn. Blijkbaar heeft dit een enorm effect, wat een zeer goede zaak is.

Vorig jaar werd de fruitsector door federaal Landbouwminister Ducarme erkend als sector in crisis. Dat was een belangrijke maatregel die zorgde voor extra ademruimte voor de fruittelers. Wanneer zal die erkenning aflopen? Heeft de goede prijszetting hier enige invloed op?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik was ook blij – vandaar misschien mijn goed humeur – dat de vraag goed nieuws in zich droeg.

Zoals ik al zei, is het echt van belang dat we blijven inzetten op de rentabiliteit, de kwaliteit en het onderzoek naar variëteiten. Dat zit ook in het actieplan. We blijven die drie sporen bewandelen in de komende jaren.

Mevrouw Grosemans, wat het effect is, is moeilijk te bewijzen maar er is sowieso een gunstig effect.

De maatregel van minister Ducarme heeft betrekking op de uitzondering op het vlak van sociale bijdragen. *(Opmerkingen van Karolien Grosemans)*

Ik heb geen bericht gekregen dat dit niet meer zo zou zijn. Ik veronderstel dus van wel.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karolien Grosemans aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het belang van de honingbijenpopulatie voor de fruitteelt – 992 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Minister, het is momenteel winter en toch worden bijna dagelijks temperaturen van meer dan 10 graden gemeten. Deze zeer zachte weersomstandigheden hebben een grote invloed op allerlei natuurlijke fenomenen, maar zeker ook op de bijenvolkeren in Vlaanderen. De diertjes zijn namelijk nu al wakker, terwijl ze nog in een diepe winterslaap zouden moeten zijn. Dat maakt dat ze nu al op zoek gaan naar nectar die er helemaal niet is. Daardoor moeten de bijen hun reserves aanspreken en raken ze uiteindelijk verzwakt.

De laatste jaren is er al een heel sterke afname van het aantal bijenvolkeren geweest, onder meer door de milieuvervuiling en varroamijten. Dat zijn kleine parasieten die zich nestelen op volwassen honingbijen en hen verzwakken. Dat is zeker voor de fruittelers een groot probleem, want onderzoek van onder meer de KU Leuven heeft al meermaals aangetoond dat honingbijen een niet te onderschatten bijdrage leveren aan de kwaliteit en de kwantiteit van ons fruit.

Vanuit Vlaanderen wordt ingezet op het voorkomen van bijensterfte en het sensibiliseren en ondersteunen van imkers door het Vlaams Bijenteeltprogramma. Het Vlaams Bijenteeltprogramma 2020-2022 ging van start op 1 augustus 2019.

Minister, zijn er oplossingen te vinden om bijen toch in hun winterslaap te houden ondanks hogere temperaturen? Hoe wordt hier in de ons omringende landen mee omgegaan?

Voor het Vlaams Bijenteeltprogramma 2017-2019 werden de beoogde doelstellingen gehaald. Hoe staat het met de opvolger van dit programma? Welke zijn de specifieke doelen en hoever staan we vandaag in de uitvoering ervan?

De voorbije twee winters lag de bijensterfte met 10,9 procent en 13 procent relatief laag. Hebt u al een eerste stand van zaken voor deze winter?

Wordt er volgens u genoeg ingezet op de sensibilisering van de burger rond bijen en het belang ervan? Kunnen we daar nog extra inspanningen voor doen? Zou het Praktijkcentrum Bijen hier een grotere rol in kunnen spelen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, het is een heel belangrijke vraag. We horen met de regelmaat van de klok onheilspellende berichten over de bijen die zo nodig zijn in de natuur.

Wintersterfte van bijenvolken is van alle tijden. De wetenschap beschouwt tot ongeveer 10 procent jaarlijkse sterfte als een normale of natuurlijke gang van zaken. Echter, in de werelddelen waar de varroamijt zich sinds het begin van deze eeuw verspreidde, waaronder ook Europa, worden sindsdien geregeld hogere sterftecijfers genoteerd. Deze parasieten verzwakken de bijen en hun broed, waardoor

ze vatbaarder zijn voor andere ziekten of kwetsbaarder voor omgevingsfactoren. Ik heb ook een foto bij me van een bij waarop zo'n varroamijt zit. (*Minister Hilde Crevits toont de foto*)

Ook het voedselaanbod voor bijen is een aandachtspunt. De meeste drachtplanten die in de natuur voorkomen, bloeien van de lente tot de vroege herfst, maar nadien kunnen bijenvolken nog maar weinig voedselbronnen vinden. Zeker als ze actief blijven in de late herfst omdat de temperaturen hoog blijven, is dit een aandachtspunt. In het kader van de vergroening van het gemeenschappelijk landbouwbeleid hebben we onze boeren de voorbije jaren verplicht om ecologisch aandachtsgebied aan te leggen, zoals bijvoorbeeld akkers waar na de hoofdteelt gele mosterd wordt ingezaaid. Ik heb ook een foto bij me van zo'n akker met gele mosterd. (*Minister Hilde Crevits toont de foto*)

Ik denk dat iedereen de voorbije jaren reeds dergelijke velden heeft gezien in de herfst of winter, misschien zonder daarbij te denken aan bijen of aan het landbouwbeleid. Het voordeel van dergelijke laatbloeiende gewassen is dat ze nog nectar geven tot het diepe najaar, dus wanneer in de natuur vrijwel niets meer in bloei staat.

Er zijn momenteel geen mogelijkheden bekend om een bijenvolk kunstmatig in winterslaap te houden bij hoge wintertemperaturen, maar er zijn wel een aantal andere succesfactoren bekend die de kans op wintersterfte verlagen.

Een eerste succesfactor is de kennis van goede imkertekniken. Dat hangt deels samen met ervaring. Als een onervaren imker zijn bijen verzwakt de winter in laat gaan, dan zullen er te weinig zogenaamde 'winterbijen' overblijven om de lente te halen. Winterbijen zijn de bijen die de kolonie door de winter helpen. Ze leven langer doordat ze in het najaar meer worden verwend, meer gevulde vetlichaampjes kunnen ontwikkelen, en zelf minder hoeven te doen, zoals minder larven voeden of minder bijenwas uitzweten.

Voorzitter, u leert veel bij. Ik zie het aan uw gezicht.

Een andere succesfactor die meespeelt, is de moeilijke varroabestrijding eind vorig jaar. Door de hoge temperaturen van toen zijn er extra generaties varroamijt bijgekomen, terwijl de bijen ook langer actief zijn blijven uitvliegen en dus minder in contact zijn gekomen met het beschermingsmiddel oxaalzuur, dat in november in de kast werd aangebracht door de imkers. In veel gevallen was er dus een bijkomende behandeling in december nodig om de kansen op overleving de maanden nadien te vergroten. Omdat die varroaparasiet met stip de belangrijkste oorzaak is, werken we ook aan een genetische selectie naar varroaresistente bijenrassen. Dat zijn bijvoorbeeld rassen die een verhoogd poetsgedrag vertonen.

Het wordt hier wel zeer menselijk.

Die bijen hebben een genetische aanleg om destructieve mijten en aangetast broedsel op te ruimen uit hun kast, en dus de vijand gewoon buiten te zetten. Ook selectie op rassen die beter aangepast zijn aan onze lokale omstandigheden, is bijzonder zinvol. Er wordt daar dus echt wel aan gewerkt.

Wat uw tweede vraag betreft, u weet dat mijn voorganger, Joke Schauvliege, het Vlaams Bijenteeltprogramma 2017-2019 heeft vastgelegd. Ondertussen is het Vlaams Bijenteeltprogramma 2020-2022 van start gegaan. Dat bouwt voort op de successen die met het vorige programma werden bereikt en beoogt dezelfde doelstellingen op het vlak van imkertekniken en genetische selectie. Bijkomend focussen we op een aangepaste opleiding en vorming van startende imkers. Net als in de landbouw tout court, trouwens, is die instroom van jonge mensen ook van belang, en dat is ook een probleem.

De uitvoering is nog maar recent begonnen. De meest in het oog springende maatregel tot nu is de oprichting van het Selectiecomité Vlaanderen. We hebben alle stakeholders die actief zijn in de bijenselectie, aangeschreven en uitgenodigd om aan een stakeholdersoverleg deel te nemen. Vaak wordt door de stakeholders belang gehecht aan het raszuiver houden van de bijenrassen. Het vredelievende karakter van bijvoorbeeld het raszuivere carnica is onbetwistbaar een troef in ons dichtbevolkte Vlaanderen, maar genetische verschraving verhoogt hun kwetsbaarheid. Daar moeten we dus ook rekening mee houden. Het Selectiecomité Vlaanderen zal zeker ook nog met betrekking tot genetica en die genetische diversiteit moeten werken.

Dan de stand van zaken deze winter. De bijensterfte lag in 2017 en 2018 relatief laag ten opzichte van de jaren ervoor. Je kan dat niet een-op-een aantonen, maar ik ben er wel van overtuigd dat het vorige bijenteeltprogramma, dat net in die jaren liep, daar zeker een bijdrage toe zal hebben geleverd. Het is dus heel belangrijk dat dat programma er was en is. Het is geen garantie op een blijvende trend. Er kunnen altijd nieuwe externe factoren opduiken die ertoe leiden dat inspanningen niet tot de verhoopte resultaten leiden. De hoge temperaturen die we hebben deze winter, zijn zo'n extreme factor die een negatieve impact zou kunnen hebben, maar het is wel nog eventjes afwachten tot begin maart om de sterftcijfers te zien van de lopende winter.

Uw laatste vraag ging over de sensibilisering. Vanuit het landbouwbeleid focussen we in de eerste plaats op de bijentelers, de imkers dus. Het Praktijkcentrum Bijen vervult ter zake een essentiële rol als coördinator, en als buffer tussen de vele imkerverenigingen in het toch vrij versnipperde Vlaamse imkerlandschap. Het praktijkcentrum is een overlegplatform waarin de betrokken onderzoek- en onderwijsinstellingen werken aan een grotere coördinatie van hun onderzoeksactiviteiten. Naast die diverse imkerijverenigingen zijn ook Honeybee Valley van de UGent, het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) en de hogeschool VIVES actief binnen het Praktijkcentrum Bijen.

Voorzitter, u kijkt weer zo. Het zijn niet alleen peren die recht hebben op een speciale naam. Honeybee Valley bestaat ook.

Wat de sensibilisering van de mensen betreft, worden er vooral initiatieven genomen in het kader van de Week van de Bij, de eerste week van juni. De coördinatie daarvan gebeurt door het Departement Omgeving. Daarvoor is collega Demir dus bevoegd, maar ik zal dat uiteraard in het belang van de bijenteelt mee opvolgen.

De voorzitter: Minister, dank u wel voor deze interessante technische toelichting. Vooral voor de generatie die is opgevoed met het tekenfilmpje van Maya de Bij, is dat natuurlijk zeer verhelderend.

Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Minister, dank u wel voor uw uitgebreide antwoord. Wat mijn eerste vraag betreft, die bijen toch in die winterslaap houden, ik had zelf ook al mijn twijfels bij de haalbaarheid daarvan.

Toch denk ik dat we zo goed mogelijk op innovatie moeten inzetten. Ik heb gelezen over de innovatieve technieken om onze bijenpopulaties te ondersteunen. In 2017 heeft een Bulgaars bedrijf met de geweldige naam Bee Smart Technologies Europese steun gekregen voor de ontwikkeling van een op afstand bediend digitaal diagnose- en bewakingssysteem voor de bijenteelt. Hierdoor moeten imkers hun bijen minder vaak storen, waardoor de bijen gezonder worden en er ook meer bijen zijn. Ik vraag me af of dit heel specifiek systeem hier al ingang vindt. Gebruiken wij ook dergelijke innovatieve technieken om de bijenpopulatie te laten stijgen?

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Voorzitter, de honingbij levert bijzonder nuttig werk voor dieren en natuur. Als we ze niet in stand kunnen houden, zal dat een grote impact hebben op heel ons ecosysteem en op langere termijn zelfs op de wereldvoedselvoorzieningen. Ik ben geen bijenkenner, maar ik hoor dat niet enkel nectar, maar ook het vinden van stuifmeel een probleem is. De bijen zullen nu weinig kwispelen, wat ze blijkbaar doen om aan te geven hoeveel nectar of stuifmeel ze hebben gevonden.

Minister, u hebt zelf verklaard dat de imkers hier een belangrijke rol in spelen. We moeten hier hard op inzetten en ik ben blij dat u die stiel mee wilt ondersteunen om mensen in die richting te lokken. De Week van de Bij is een heel goed initiatief. De lokale besturen springen hier mee op. We hebben bij ons ook met succes een sessie georganiseerd.

In de marge van deze vraag om uitleg wil ik even de link maken naar de wilde bijen en de andere bestuivers. Tijdens de vorige legislatuur was er wat onduidelijkheid tussen de Vlaamse overheid en de federale overheid over de vraag wie hiervoor bevoegd is. In de huidige beleidsnota is dat uitgeklaard. We zitten echter met deze problematiek en ik wil u dan ook vragen of u hiermee rekening wilt houden. Op welke manier zult u dit ondersteunen, zodat we op de goede weg blijven?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Grosemans, ik moet eens checken of we ervaringen met dat Bulgaars systeem hebben.

Mevrouw Talpe, we houden zeker rekening met uw bezorgdheden.

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): We zijn er allemaal van overtuigd dat bijen enorm nuttig zijn. De honingproductie is slechts een kleine sector, maar bijen zijn heel belangrijk voor de bestuiving van onze voedingsgewassen. Ik stel voor dat we allemaal blijven werken aan een gezond agro-ecosysteem, zodat de bijen de winter elk jaar beter kunnen overleven.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Lode Ceyskens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de actualisering van het Vlaams Actieplan voor de Paardenhouderij – 1064 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

Lode Ceyskens (CD&V): Minister, ik kijk uit naar de foto's die u naar aanleiding van mijn vraag om uitleg hebt meegebracht. Ik wil het hier hebben over het Vlaams Actieplan voor de Paardenhouderij en, meer specifiek, over de Vlaamse paardenfokkerij. De paarden die in Vlaanderen worden gefokt, zijn in heel de wereld gegeerde exportproducten. Dat is nu zo sterk het geval dat we vorige week, in de marge van het EQUI Gala, blij konden aankondigen dat we er toch in zouden slagen enkele van onze goede paarden tot aan de Olympische Spelen in België te houden, want anders zouden ze ook weg zijn.

Heel de wereld kijkt naar de paarden die in Vlaanderen worden gefokt, maar de paardenfokkerij is vrij uitgebreid. In de varkensvleessector worden biggen gefokt

om uiteindelijk als slachtrijpe varkens te worden verkocht. In de rundveesector worden melkkoeien gefokt om uiteindelijk melk te produceren die kan worden verkocht. In de professionele fokkerij worden de Vlaamse paarden gefokt om uiteindelijk te worden vermarkt. Een klein aandeel wordt vermarkt tijdens veulenvelingen en zelfs al tijdens embryoveilingen. Het grote merendeel van de gefokte veulens heeft zijn meerwaarde echter pas als het paarden zijn die klaar zijn om mee te draaien in de topsport, beginnend vanaf de niveaus 1.40 en 1.50.

Dat is een lange weg: het gaat over de fokkerij, de opfok en daarna vooral de africhting waarbij die paarden worden opgeleid tot een bepaald niveau maar toch ook al in competitie moeten kunnen verschijnen om de nodige wedstrijdervaring op te doen en te evolueren naar een verkoopbaar product, als ik dat zo mag noemen. De paardenhouderij is dus een zeer divers gegeven.

In 2008 heeft toenmalig minister Kris Peeters het initiatief genomen om voor de paardensector themadagen te organiseren en de paardenfokkerij in haar verschillende onderdelen te bekijken. Aan al die hefbomen werden toen zestien acties gekoppeld. Uit ervaring kan ik u zeggen dat dit tot een serieuze vooruitgang heeft geleid, vooral inzake kennis. Voor de bouw van de stoeterij van de toenmalige wereldkampioen Jos Lansink ging men op zoek naar de waarde van de slachtpaarden in Anderlecht om na te gaan of dat bedrijf al dan niet leefbaar was. Dat actieplan heeft dus bijgedragen aan de kennis van zowel de vergunningverlenende overheid als de aanvrager.

De paardensector is een belangrijke economische sector geworden. Die fokproducten leidden in 2014 – en dat zijn de laatste cijfers die ik heb – tot een omzetwaarde van maar liefst 800 miljoen euro. Minstens 2700 voltijdse equivalenten waren toen tewerkgesteld in die sector.

Naar aanleiding van dat actieplan zijn een aantal zaken rond de fokkerij, de opfok en de africhtingsstallen heel goed geregeld. Er zijn nu redelijk goede handvatten om na te gaan waar een vergunning mogelijk is in het landbouwgebied waar dit ook thuishoort. Vorige week echter trok de sector aan de alarmbel omdat er een groot gebrek zou zijn aan wedstrijdinfrastructuur. Het probleem doet zich vooral voor in Oost- en West-Vlaanderen. Dat is een wezenlijk onderdeel van de opfok van die jonge paarden om ze op het niveau te brengen waarop ze verkoopklaar zijn.

Vroeger ging het om een hobbysector waarbij wekelijks wedstrijden werden georganiseerd, nu eens hier in een landbouwgebied en dan weer daar, maar vandaag hebben we een duurzamere en grotere wedstrijdinfrastructuur nodig die permanent is, en daar is dus een gebrek aan. Het kan gaan over een recreatiezone, dat kan eventueel via een planologisch attest, maar dat kan niet zomaar midden in een landbouwgebied. Het is belangrijk die zoektocht verder te zetten en het Actieplan Paardenhouderij uit 2008 te actualiseren.

Minister, kunt u een evaluatie en actualisering van het Vlaams Actieplan Paardenhouderij doorvoeren? Wat mag de Vlaamse paardensector verwachten van een eventuele update van dat plan? Worden er nog nieuwe initiatieven genomen of zitten er nieuwe initiatieven in de pijplijn? Ziet u ook bij uw collega-ministers bereidheid om mee aan de kar te trekken? Zult u hiervoor verder in overleg treden?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Ceyssens, u hebt een aantal zaken zelf al bevestigd.

Het Vlaams Actieplan Paardenhouderij van 2009 was een speerpunt van toenmalig minister-president en Vlaams minister van Landbouw Kris Peeters. Ik was toen ook

als minister bij die lancering. Ik heb trouwens begrepen dat sommigen nadien heel enthousiast zijn beginnen paardrijden, met wisselend succes.

Het actieplan omvat inderdaad zes hefbomen waaraan in totaal zestien acties werden gekoppeld. De opvolging en financiering van het actieplan werd aan de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) toevertrouwd in het kader van de uitvoering van het Vlaams plattelandsbeleid. Een aantal hefbomen vallen onder mijn bevoegdheid.

Een belangrijke rol in het verhaal is weggelegd voor de vzw PaardenPunt Vlaanderen, dat in 2016 onder impuls van toenmalig minister Joke Schauvliege – bij elke vraag moet ik tegenwoordig verwijzen naar mijn voorganger – ontstond uit de integratie van de Vlaamse Confederatie van het Paard (VCP) en het Paardenloket.

PaardenPunt Vlaanderen is in feite de officiële koepelorganisatie van de Vlaamse paardensector. Men vertegenwoordigt meer dan veertig erkende hippische verenigingen, die op hun beurt duizenden tot tienduizenden leden tellen.

PaardenPunt Vlaanderen werkt rond drie pijlers die ook voor mijn bevoegdheden bijzonder nuttig en interessant zijn.

De eerste pijler is 'fokkerij' en omvat alle activiteiten die gericht zijn op het fokken van raspaarden. Deze activiteiten worden grotendeels gereguleerd vanuit de landbouwbevoegdheid. Dat gebeurt in de vorm van de erkenning van fokkersverenigingen die het stamboek bijhouden van een of meer rassen en daarboven een koepelorganisatie die coördinerende taken inzake de paardenfokkerij uitvoert. Ook centra voor geassisteerde voortplanting zijn onderworpen aan een erkenningsstelsel. Het is deze pijler, de fokkerij, die voor ons wereldvermaard imago op vlak van paardenhouderij zorgt. Vooral onze springpaarden en onze Arabische volbloeden zijn zeer succesvolle exportproducten.

U verwees naar de komende Olympische Spelen, collega Ceysens, maar bij bijna alle grote wedstrijden in de wereld staan er paarden van Belgische origine op het wedstrijdblad. Ik heb mij laten vertellen dat tijdens de laatste Olympische spelen in Rio een kwart van de deelnemende springpaarden uit onze fokkerij afkomstig was. Dat is wel zeer indrukwekkend.

Zoiets kun je alleen bereiken met goed georganiseerde structuren en een doordachte genetische selectie. Als iedere individuele paardenhouder ongecoördineerd of lukraak paringscombinaties tussen merries en hengsten zou maken, zouden we nooit gestaan hebben waar we vandaag staan. We stimuleren de fokkers dan ook om zich te verenigen en doordacht te fokken. We hebben vandaag liefst 23 vanuit het landbouwbeleid erkende Vlaamse fokkersverenigingen die gezamenlijk voor zo'n 27 rassen stamboeken bijhouden. In totaal telden deze verenigingen bijna 15.000 ledenfokkers in 2018. Dat is spectaculair. Vanuit het beleid wordt de fokkerij jaarlijks in totaal voor ongeveer 230.000 euro financieel ondersteund. Die eerste pijler moeten we zeker koesteren want hij is zeer belangrijk voor de toekomst.

De tweede pijler, 'sport en recreatie', omvat activiteiten die gericht zijn op het gebruik van paarden voor bepaalde doeleinden en de overkoepelende federaties die deze activiteiten aansturen of faciliteren. Deze pijler behelst onder meer de sportieve en recreatieve activiteiten en het gebruik van paarden bij de federale politie.

De derde pijler, 'beroepen en opleidingen', is de meest diverse en groepeert producenten van een reeks producten en diensten die gerelateerd zijn aan de paardenhouderij. Ook de handel van vlees en levende paarden hoort in die groep thuis. Bij producten die van het paard afkomstig zijn, denken we aan vlees en paardenmelk, maar ook aan paardenmest, die wordt gebruikt om champignonsubstraat te

vervaardigen. Tot producten die voor het paard bestemd zijn, behoren onder meer geneesmiddelen voor paarden, uitrusting, transportmiddelen voor paarden, enzovoort. Voorbeelden van diensten zijn diergeneeskundige prestaties, hoefsmederij en opleiding. Er zijn dus heel veel redenen om alles nauwgezet op te volgen.

Het is een zeer goed idee om het actieplan te actualiseren. Ik zal aan mijn collega-minister Demir vragen na te gaan of we dat samen kunnen doen. Het is van belang om de trots over onze Vlaamse paardenhouderij uit te stralen.

Wat heb ik ondertussen gedaan? Het Departement Landbouw en Visserij zal het in 2016 gepubliceerde monitoringrapport 'De paardensector in Vlaanderen' actualiseren in de loop van 2020. Een eerste stap is dus het correct monitoren van wat de impact is.

Wat heb ik ondertussen gedaan? Er bestaat een monitoringrapport, getiteld 'De paardensector in Vlaanderen'. Dat dateert ondertussen al van 2016. Ik heb het Departement Landbouw en Visserij de opdracht gegeven om dat nu, in 2020 te actualiseren. Dat lijkt me de eerste stap te zijn, dat je correct monitort wat de impact is. Op die manier wordt het maatschappelijk en economisch belang van de paardensector in Vlaanderen in kaart gebracht door mijn administratie. Het kan ook de basis zijn voor het actualiseren van het actieplan.

Wat de ondersteuning van de fokkerij betreft, heb ik u gemeld dat we daarvoor in een financiële injectie voorzien, maar het is zeker mijn bedoeling om de sector bijeen te roepen om te bekijken op welke manier er al dan niet extra moet worden ondersteund, hetzij budgettair, hetzij door andere acties.

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

Lode Ceyskens (CD&V): Minister, dank u wel voor uw zeer duidelijke en zeer uitvoerige antwoord. Ik ben ook wel blij met de initiatieven die u ter zake gaat nemen om dat monitoringrapport te evalueren of opnieuw te starten. Dan zullen we goed weten waarover we praten, want het is een sector die enorm aan het boomen is. Uw analyse van de fokkerij is inderdaad de juiste. We zijn er in het verleden in geslaagd, denk ik, om de sterke punten van de Nederlandse, de Duitse en de Franse fokkerij te bundelen, zodat onze paarden eigenlijk absolute wereldklasse zijn geworden en op internationale concours het meest aanwezig zijn. Daardoor wordt er inderdaad ook juist en goed gefokt in Vlaanderen, met absolute toppers. Ik herhaal echter mijn inleiding: die fokkerij blijft maar bloeien, die bestaat door het feit dat we aan het einde van de rit dan ook die paarden kunnen verkopen. Er is meerwaarde aan die paarden vanaf het moment dat ze uiteindelijk echt gebruiksklaar zijn voor de grote sport. Er is vandaag veel geld voorradig om toppaarden aan te schaffen die onmiddellijk inzetbaar zijn op het allerhoogste niveau. Die zaken hangen dus allemaal samen. Ik ben ook blij dat u verwijst naar uw collega, minister Demir. Gisteren is hier in de commissie trouwens ook al gesproken over het gebrek aan ruimte voor paardensportinfrastructuur. Minister Demir knikte ook al instemmend bij mijn voorzet om dat Vlaams Actieplan voor de Paardenhouderij eens te actualiseren. Ik ga er dus van uit dat u ter zake samen mee aan de kar kunt trekken, ook met uw collega, minister Weyts, die bevoegd is voor Sport. Het grootste knelpunt dat de sector op dit moment ervaart, is immers het gebrek aan sportinfrastructuur. In Antwerpen en in Limburg is die vrij goed aanwezig, denk ik. Ik wil u te gepasten tijde ook eens uitnodigen om die fokkerij in Limburg te komen bezoeken, en dan kunnen we tegelijkertijd eens de nodige sportcomplexen daarvoor laten zien. In een heel mooie gemeente in Limburg, de mooiste, ligt eigenlijk het grootste paardensportcomplex. *(Opmerkingen)*

Ik hoop dat u daar samen met uw collega's de schouders onder kunt zetten, om deze belangrijke economische sector in Vlaanderen ook mee in de juiste richting te helpen trekken.

De voorzitter: Ik begrijp dat het niet de bedoeling is van collega Ceyskens om de minister over het paard te tillen, maar wel om twee paarden voor de kar te spannen.

De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Voorzitter, ik sluit me heel graag aan bij collega Ceyskens als hij het heeft over het grote belang van de paardensector voor Vlaanderen, en uiteraard ook bij zijn vraag inzake het actieplan. Minister, ik ben blij dat u hebt aangekondigd dat u het actieplan gaat actualiseren. Dat lijkt me heel belangrijk.

U hebt het zelf al aangegeven: paarden, dat zit verspreid over verschillende domeinen, dat zit zo'n beetje overal. Als een veulen wordt geboren, dan bent u bevoegd als minister van Landbouw. Als het nadien wordt opgevoed tot renpaard, dan valt het nog altijd onder u, maar misschien meer als minister van Economie, maar we hebben natuurlijk veel andere ministers ter zake. Het is ook al aangegeven: Ruimtelijke Ordening, Sport, Toerisme. Het is dus natuurlijk belangrijk dat u al die anderen daarbij betreft, want u bent maar voor een deel bevoegd. Er zijn echter ook wel wat federale zaken die belangrijk zijn voor de sector. Dan kom ik tot mijn aanvullende vraag. Er is het fiscale luik, er zijn allerhande certificaten, die al dan niet zouden kunnen worden gedigitaliseerd in het kader van een administratieve vereenvoudiging. Er is ook de douaneproblematiek, het zorgen voor een level playing field met de buurlanden. Dat zijn ook allemaal zaken die belangrijk zijn in de sector, denk ik, waar toch vaak over wordt gesproken. Als u naar zo'n actualisering van dat plan gaat, en natuurlijk gaat dat in eerste orde over de Vlaamse bevoegdheden, ziet u dan ook mogelijkheden om daar ook die federale luiken op een of andere manier bij te betrekken, wanneer het paard van de Federale Regering eindelijk is vertrokken? We zullen wel zien wanneer dat paard vertrekt.

De voorzitter: Mijnheer Ongena, u spant nog een derde paard voor de kar.

De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): Voorzitter, het is blijkbaar de dag van de flauwe woordspelingen over peren en paarden. Om de link te leggen, zou ik het over de 'verpeering' kunnen hebben. *(Gelach)*

Mijnheer Ceyskens, u hebt terecht aangehaald dat de paardensector in Vlaanderen steeds belangrijker wordt. Dat blijkt uit het feit dat een derde van onze weilanden voor paarden wordt gebruikt. Ondertussen zijn wel heel wat jonge landbouwers op zoek naar de toegang tot gronden, en daar mogen we onze ogen niet voor sluiten. Het zal een hele uitdaging worden om zowel de paardensector als de landbouwsector voldoende ruimte te geven. Dit raakt een beetje het debat dat we daarnet met minister Demir hebben gevoerd.

Minister, het is een uitdaging voor u en voor de minister van Omgeving om die twee sectoren in de toekomst gelijktijdig goed te laten groeien.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Mijnheer Ceyskens, ik wil me kort bij uw vraag om uitleg aansluiten. Het belang hiervan hebt u al voldoende onderstreept. De verwevenheid wordt een belangrijk issue, want als over de paardensector wordt gesproken, gaat het om de fokkerij, de sport en de recreatie, maar dat is allemaal met elkaar verbonden. De fokkerij is zonder goede ruiters en paarden voor wedstrijden ook geen stap verder. Het is een geheel.

Minister, in die zin wil ik ook mijn waardering voor u uitspreken. U ziet het belang in van een update van het Vlaams Actieplan voor de Paardenhouderij. We moeten zien waar we nu staan en hoe we in de toekomst verder kunnen gaan. U zult inderdaad heel wat evenwichten moeten zoeken en verbanden met andere overheden leggen.

Als ik het goed heb begrepen, ziet u drie issues of hoofdthema's, namelijk de fokkerij, de sportrecreatie en de beroepen en kwalificaties. Ik wil nog aandacht vragen voor een sector in de paardenhouderij die minder expliciet bekend is, namelijk het hele onderdeel van de zorg waarvoor paarden wordt ingezet. In de zorg kunnen paarden heel wat werk verzetten dat mensen niet kunnen verzetten. Het gaat dan om de samenwerking met dieren. Aangezien u het Vlaams Actieplan voor de Paardenhouderij in de breedte bekijkt, zou ik willen meegeven dat het belangrijk is die sector in zijn geheel in het actieplan op te nemen. Dit onderdeel komt waarschijnlijk bij de beroepen en kwalificaties in het vizier, maar ik wil hier nog meer aandacht voor vragen. Heel de sector is effectief verweven, en dat is net de kracht ervan. We moeten evenwichten in de samenleving zoeken om die onderdelen samen met elkaar verder te laten groeien.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik noteer eerst en vooral een eensgezindheid om het Vlaams Actieplan voor de Paardenhouderij te evalueren. Ik zal dat samen met minister Demir doen omdat de ruimtelijke vragen aan de rest vasthangen.

Mijnheer Ongena, ik ben het er absoluut mee eens dat we de federale aspecten mee in het actieplan moeten opnemen. We moeten nagaan op welke wijze we nog voor doorbraken kunnen zorgen. We moeten daarvoor niet op een Federale Regering wachten. We kunnen nu al rekening houden met die bezorgdheden. Ik heb dat al ooit gedaan om de btw voor scholenbouw naar beneden te krijgen, wat uiteindelijk is gelukt. We moeten eerst zelf goed weten wat we willen en dan gezamenlijk, over de partijgrenzen heen, actie voeren om dat gedaan te krijgen.

Mijnheer Ceyssens, ik noteer een positief gevoel ten aanzien van onze paardenfokkerij. Uw vraag om uitleg kan zeker een aanzet zijn om het grote belang en de wereldvervaardheid van de fokkerij nog eens in de kijker te zetten. We maken hier werk van.

Mevrouw Rombouts, u hebt terecht de link met de zorg gelegd. Ik veronderstel dat dit effectief in dat derde onderdeel is vervat, want het is me bekend. Er zijn omgekeerd ook paardenfluisteraars, mensen die de paarden soignereren, maar u hebt het natuurlijk over de hippotherapie, het fluisterende paard voor kinderen en andere mensen.

Tot slot vind ik het geen dag van flauwe moppen. Ik vind dat we creatief bezig zijn, en dat moeten we zo houden.

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Mijnheer Ongena, ik ben het volledig met u eens. Ik heb hierover in het verleden al vragen om uitleg gesteld.

Het sanitaire luik is trouwens heel belangrijk binnen dit verhaal. Dat er soms paarden verwaarloosd op een weide terecht komen, daar zou vanuit het federale niveau zeker en vast ook nog wat aan gedaan kunnen worden.

Mijnheer Nachtergaele, ik ben gevoelig voor uw bemerking om het evenwicht te bewaren met de landbouwsector. Ik denk wel dat we een goed onderscheid moeten maken. Mijn vraag ging heel duidelijk over de professionele paardenhouderij. Ik zie

ook dikwijls dat er in landbouwzones grote weilanden zijn waarop een of twee paarden lopen. Dat is voor mij niet de professionele paardenhouderij. Dat is enerzijds speculatie met grond en anderzijds het dan laten begrazen door een aantal paarden. De professionele paardenhouderij – en zeker de africhtingsstallen – behoeft eigenlijk echt niet zoveel grond in bezit te hebben. De verpaarding staat op dit moment voor 7 procent van het landbouwareaal, maar het is alleszins iets dat we goed in de gaten moeten houden. Voor de professionele paardenhouderij hoeft dit niet nadelig te zijn.

Minister, ik ben heel blij met uw positief antwoord en zeker en vast ook met het monitoringrapport, want het is inderdaad belangrijk om een goed beeld te hebben van welke belangrijke economische waarde die sector in Vlaanderen heeft.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over voorzorgsmaatregelen tegen de vogelgriep – 1075 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, de voorbije dagen en weken is de media vooral geïnteresseerd in het Chinese coronavirus. Dat houdt heel veel mensen terecht bezig, maar de mensen uit de pluimveesector zijn ook bezorgd over een ander virus, namelijk de vogelgriep, die in enkele Oost-Europese landen een opflakking kent. Dat moet zorgen voor een verhoogde waakzaamheid.

Dat is bij de pluimveesector uiteraard het geval, gelet ook op de ontwikkeling in het voorjaar van vorig jaar van het H3N1-virus, een vorm van laagpathogene vogelgriep die al heel wat schade heeft berokkend. We hebben het daar al vaak over gehad en ik zal er dan ook niet te veel op terugkomen. Het zorgt er wel voor dat de sector zeer waakzaam is als hij ergens iets opvangt over een mogelijke heropflakking van vogelgriep.

Het gaat nu over een andere variant, namelijk H5N8, een hoogpathogeen vogelgriepvirus. Het vermoeden bestaat dat de Poolse autoriteiten de aanvankelijke impact van de uitbraak van de vogelgriep hebben onderschat, waardoor de verspreiding zich sneller dan verwacht heeft voorgedaan richting andere landen zoals Slovakije, Hongarije en inmiddels ook Duitsland. Met de winterkou dreigt het virus zich ook naar onze contreien te bewegen omdat de vogels meer westwaarts trekken.

Ik heb mijn vraag vorige week ingediend en sindsdien hebben we al andere zaken gelezen in de pers. De federale minister van Landbouw heeft gezegd dat de tijd nog niet rijp is om over te gaan tot een ophokplicht. Hij wijst op de extra kosten die dit met zich meebrengt. Als Vlaams minister van Landbouw hebt u overleg gepleegd met minister Ducarme, en hij zou u goed op de hoogte houden van de nieuwste ontwikkelingen.

Mijn eerste vraag vervalt dus grotendeels, tenzij er andere zaken zijn waarover de pers niet juist heeft bericht. Dan hoor ik dat graag. Wat zijn de meest recente ontwikkelingen? Welke maatregelen heeft Vlaanderen binnen de eigen bevoegdheden genomen om besmettingen met H5N8 te voorkomen?

Ik wil nog even terugblikken op de laagpathogene variant, het H3N1-virus. Kunt u op dat vlak een laatste stand van zaken geven? Het bedrag is opgetrokken naar 4,2 miljoen euro, waarvoor dank. Hoe zit het met de afhandeling van die dossiers?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Ongena, in tegenstelling tot andere organismen kunnen virussen niet zelfstandig leven. Ze hebben altijd lichaamscellen van een gastheer of gastvrouw nodig. Dat kan dan gaan om planten, dieren of mensen.

Het vogelgriepvirus heeft gevogelte als gastheer, zowel in het wild levende vogels als gedomesticeerd pluimvee, en veroorzaakt griepachtige symptomen zoals tranende ogen, sufheid en algemene verzwakking die tot sterfte kan leiden.

De voorbije jaren werden Europese vogelpopulaties meermaals door zowel hoog- als laagpathogene vogelgriep getroffen. Sinds nieuwjaar zijn in Oost-Europa enkele tientallen besmettingen met de hoogpathogene H5N8-variant vastgesteld. Ik heb een kaartje laten rondgaan van de tot en met afgelopen weekend gerapporteerde besmettingen.

Het dichtst bij België aangetroffen besmette dier is gevonden in de nabijheid van de Duits-Poolse grens, in de Duitse provincie Brandenburg. Dat is nog een behoorlijk eind hier vandaan maar we weten dat virussen zich snel kunnen verspreiden, zeker het vogelgriepvirus omdat het een incubatietijd van enkele dagen tot twee weken heeft. Een virusdragende trekvogel kan dus nog lange afstanden afleggen voor hij zelf ziektesymptomen vertoont.

Dat is de reden waarom ik mijn federale collega die bevoegd is voor het dierengezondheidsbeleid, minister Denis Ducarme, vorige week per brief heb gevraagd om aan te geven welke beleidsmaatregelen hij overweegt om de besmettingsrisico's op ons grondgebied te beperken. Het in Oost-Europa vastgestelde virus is van hetzelfde type als het virus dat in 2016 en 2017 ook in België werd vastgesteld bij wilde vogels en hobbypluimvee. Toen werden op federaal niveau tijdelijke beperkingen op het vlak van pluimveemarkten, exposities en de vrije uitloop van kippen op bedrijven uitgevaardigd.

Het Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV) communiceerde dat het in dit stadium nog niet nodig is om dergelijke risicobeperkende maatregelen in te voeren, maar verhoogde waakzaamheid blijft geboden. Ik heb minister Ducarme gevraagd om zeker op tijd maatregelen te nemen. Ik heb zaterdag de sector nog gezien, en die wil eigenlijk dat er beter te snel maatregelen worden genomen dan te traag omdat de schade in dat geval niet te overzien zou zijn.

Het feit dat we zelf niet bevoegd zijn, betekent niet dat we vanuit landbouw geen inspanningen kunnen leveren om de bioveiligheid van pluimveehouderijen te verhogen. Het Departement Landbouw en Visserij zet sterk in op sensibilisering door middel van voorlichtingsactiviteiten, studiedagen, video's, brochures, demonstratieprojecten enzovoort. Naar aanleiding van de vaststellingen in Oost-Europa werd dit nogmaals onder de aandacht gebracht op de website van het departement. Binnen het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) is er ook steun mogelijk voor investeringen die de bioveiligheid op praktijkbedrijven verhogen. Verder neemt het departement deel aan de overlegmomenten met de sector die het FAVV organiseert, onder meer op vrijdag 31 januari.

Zoals eerder toegelicht in deze commissie, is er op het vlak van de schade die pluimveehouders geleden hebben naar aanleiding van de H3N1-besmetting van vorig jaar, een federale en een regionale component. De vergoeding voor het opruimen van getroffen bedrijven is federaal; vanuit Vlaanderen is er een tegemoetkoming in de herbevolking van de geruimde stallen van vrijwillig geruimde bedrijven. In totaal kregen 57 bedrijven ongeveer 4,2 miljoen euro vergoed. Dit komt neer op een vergoeding van ongeveer 30 procent voor het herstel van het getroffen productiepotentieel op de bedrijven.

Alle dossiers zijn afgerond en vergoed. De sector heeft daar zaterdag ook nog eens uitdrukkelijk voor bedankt. Dat is niet mijn verdienste maar die van alle mensen binnen onze administratie die keihard hebben gewerkt om ervoor te zorgen dat al die dossiers afgehandeld geraakt zijn, waarvoor ook mijn grote dank.

Ook de VLIF-waarborgregeling voor pluimveebedrijven die in financiële problemen geraakt zijn door een besmetting met aviaire influenza op hun bedrijf, zal worden geactiveerd. Ik bereid een besluit voor om dat te doen.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik sluit me graag aan bij de dank aan de diensten voor de snelle en doeltreffende afhandeling van de H3N1-crisis die er is geweest. Het is zeer goed dat de middelen toen werden opgetrokken en vooral dat de dossiers nu heel snel zijn afgehandeld.

We voelen natuurlijk dat de H3N1-crisis zorgt voor extra zenuwachtigheid als er meldingen zijn van een nieuwe vogelgriep. De vogel op uw kaart is misschien nog niet heel dichtbij maar, zoals u zelf ook aangeeft, kan hij heel snel naar ons komen. Gelet op de ervaring met het H3N1-virus – ik ga het verhaal niet opnieuw doen – waar er een zekere frustratie was omdat de federale overheid te lang heeft gewacht om in te grijpen, zou ik willen aandringen om dit heel goed op te volgen en om in nauw contact te blijven met de federale overheid. Ik zou u willen vragen hen aan te manen om snel in te grijpen als zou blijken dat het dichterbij komt. U hebt gezegd dat de sector zelf vraagt om voldoende waakzaam te blijven. Wij rekenen een beetje op u om uw federale collega goed bij de les te houden.

Vogelgriep en andere virussen laten zich natuurlijk niet afschrikken door de landsgrenzen. Zijn er op Europees niveau maatregelen genomen of zouden er verbeteringen kunnen plaatsvinden om bij de uitbraak van een of ander virus, in dit geval het vogelgriepvirus, initiatieven te nemen en andere maatregelen te nemen zodat we beter van elkaar weten wat de stand van zaken is en wat we eventueel samen kunnen doen met andere Europese landen om zo'n griep in te dijken? Dat is mijn bijkomende vraag.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega, meer dan wat ik vorige week heb gedaan, kan ik niet doen. Ik heb een brief gestuurd met de vraag om tijdig in te grijpen. Ik heb ook aan het Verbond voor Eieren, Pluimvee en Konijnen (VEPEK) gezegd dat de brief is verstuurd en ik heb het hier ook bevestigd. Ik ga ervan uit dat de minister het nodige zal doen.

De vergelijking met wat vorig jaar is gebeurd, is niet helemaal te maken omdat het een laagpathogeen virus was. De discussie was of men moest ingrijpen of niet. Strikt genomen had hij niets kunnen doen, maar hij heeft wel geageerd, zij het iets te laat. We moeten daar nu mee leven.

Ik heb toen de brug gemaakt naar Europa om te vragen om tot een dynamische lijst te komen. Er wordt aan gewerkt. Vlaanderen alleen kan dit niet doen; er moet overleg worden gepleegd. Het is een problematiek waarmee elke regio kan worden geconfronteerd. Men heeft er dus belang bij om het dynamisch te behandelen.

De Europese Unie heeft de import van alle pluimveeproducten uit Oekraïne opgeschort omdat ook de besmetting in Oekraïne is vastgesteld. De Europese Unie volgt de situatie dus nauwgezet op in alle lidstaten. Er wordt ook parallel gewerkt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.